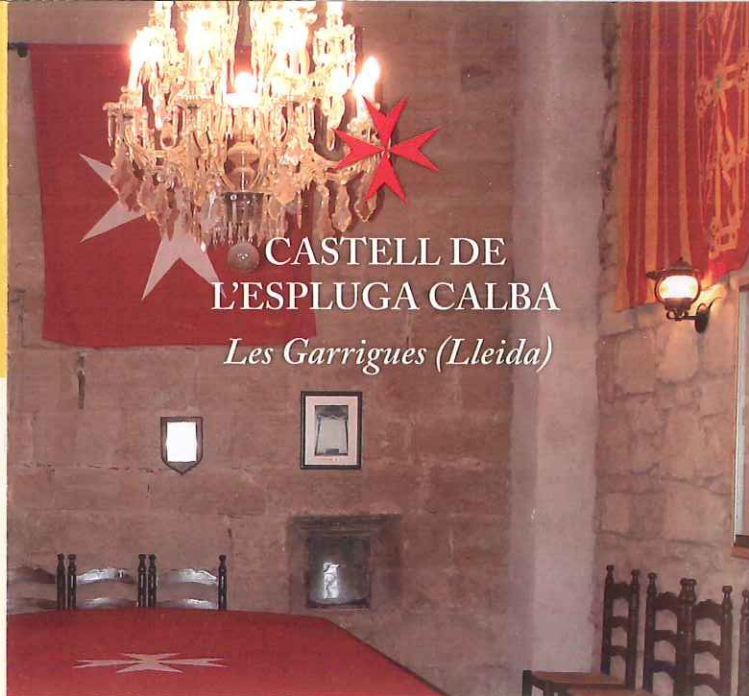




Ramon Berenguer IV i l'Espluga Calba



Abans de detallar la història del Castell de l'Espluga Calba, és necessari donar a conèixer que la repoblació del terme de l'Espluga Calba va rebre una important empenta de Ramon Berenguer IV, que sense haver ocupat la comarca de Lleida i durant el setge a la ciutat de Tortosa, el 22 de desembre de 1148, atorgà la carta de població de la vila a favor del seu Batlle, Porcel de Cervera i dels quatre cultivadors: Vives de Cripzilana, Guillem Bertran, Arnau Bosquet i Mir de Fluvià, sense assenyalar límits al terreny i amb l'única percepció per al donat d'un cànon agrari per a collites, que es detalla al final d'aquest escrit.



CASTELL DE L'ESPLUGA CALBA *Les Garrigues (Lleida)*



Ajuntament de l'Espluga Calba

Horari

Diumenge, visites guiades:

1a visita, 11 h.

2a visita, 12 h.

3a visita, 13 h.

Visites concertades, trucant al Tel. 973 156 005

Av. Pau Casals, 15

25410 **L'Espluga Calba**

T. 973 156 005

F. 973 156 048

Caps de setmana i festius: Tel. 698 892 378

ajuntament@esplugacalba.ddl.net
secretariaesplugacalba@hotmail.com
<http://esplugacalba.ddl.net>

Amb el suport de:



Diputació de Lleida
municipis, territoris i tu



CASTELL DE L'ESPLUGA CALBA



CASTELL DE L'ESPLUGA CALBA



Drets i deures de la comanda de L'Espluga Calba

“El dia 26 d'abril de 1660, Torrelles, aleshores gran Prior de l'Ordre, es va reunir al Castell espluguenc amb el batlle i prohoms de la població per parlar dels drets i rèdits de la comanda.

Respecte al demes acordaren que de tretze mesures de forment i altres grans (però no de llegums, faves, llavor de cànem i hortalisses, que no paguen res), en prenia dues el comandador i en romanien onze al pagès.

De les dues del comandador, en pertanyia una quarta part a l'arquebisbe de Tarragona.

Lo delme de la verema era de sis càrregues, una per al comandador i l'arquebisbe; si la delma no bastava la dotzena, llavors el propietari del bestiar pot pagar per cada cop dos diners, o el comandador pot prendre un cap i refer al propietari dos diners per cada un que mancarà a la dotzena.

Entre comandador i arquebisbe es parteixen encar el sou que paga el propietari per cada pollí mular, i els sis diners per cada pollí somer; per cada vedell, quatre diners.

Els homes de l'Espluga Calba que posaven lloques també estaven obligats a donar al comandador un poll per casa. La universitat (l'Ajuntament) de l'Espluga Calba pagava al comandador quarant lliures de quisita quiscun any.

Los habitants estaven obligats a coure el pa en el forn de l'Ordre, pagant un pa de cada vint-i-cinc; i anar a moldre el molí fariner de l'Ordre, i satisfer per cada faneca quatre palmades.

Lo lluïme per les finques que feien cens a l'Ordre era de dos sous lliura”.



Breu història del nostre Castell

El 29 de desembre de 1251, Jaume el Conqueridor, dóna a Elardis d'Anglesola, abadessa del monestir de Vallbona de les Monges, el lloc de l'Espluga Calba en “franc alou” i amb facultat de posar-hi batlles.

L'historiador, Josep Joan Piquer i Jover, assenjala que la construcció de l'actual Castell probablement tingué lloc entre 1250 i 1350, en què l'Espluga Calba va pertànyer al monestir de Vallbona de les Monges. L'historiador lleidatà Josep Lladonosa, assenjala en els seus escrits que al lloc que ocupa el Castell espluguenc hi havia antigament una fortalesa musulmana.

El 30 d'agost de 1350, l'abadessa de l'esmentat monestir, signa l'escriptura de venda del lloc i del Castell de l'Espluga Calba a Pere de Carcassona.

Després de passar per diferents mans, els Hospitalers de Sant Joan de Jerusalem compren, el 13 d'octubre de 1405, el Castell i el poble a Antoni de Montsuar. Seguidament el papa Benet XIII estableix la comanda de l'Espluga Calba, que comprenia també els municipis de Sidamon, Palau d'Anglesola, el Portell i Torrelavid.

Així mateix, l'ordre de Sant Joan de Jerusalem, adquireix a la vegada la jurisdicció civil i criminal. De la seva aplicació en tenim constància l'any 1660 amb l'execució dels presos Llorenç Esteva i d'un altre personatge conegut pel sobrenom del Tristà.

A conseqüència de la desamortització decretada pel ministre Mendizabal, el 29 de febrer de 1836, els Hospitalers abandonen el Castell, que fou adquirit després d'uns anys per l'espluguenc Joan Cendra, apotecari.

Cap a finals de l'any 1860, el veí, Joan Cendra, efectuà una permuta amb unes religioses denominades Mercedàries que regentaven un col·legi ubicat a la casa, coneguda actualment per Ca l'Agna; amb aquella permuta, les esmentades Mercedàries adquirien el Castell i el senyor Cendra entrà en possessió de Ca l'Agna. L'any 1920 la va vendre al veí Cristòfol Teixidó.

El dia 24 de setembre de 1877, tingué lloc l'arribada de les religioses Dominiques que varen instal·lar-se al Castell, prèvia una amigable gestió amb la comunitat Mercedària, composta per dues religioses que des d'aquella data, entraren a formar part de la comunitat de Dominiques i va quedar extingida la de les Mercedàries.

Aquestes religioses donen el nom de Sant Vicenç Ferrer, al nou centre d'ensenyament; les monges tenien una sandàlia d'aquest Sant, que per evitar les calamarsades era exposada a la finestra principal del Castell, els dies de tempesta.

L'any 1963, les religioses Dominiques deixen la seva residència i s'absenten de l'Espluga Calba, donant l'esmentada sandàlia a la parròquia de la Immaculada Concepció, de la Vila.

El 17 d'abril de 1966, la Corporació Municipal espluguenca va adquirir per al municipi el Castell, pel preu de 1.800 € (300.000 pessetes).

Amb data 01/07/1992 i 05/03/1993 es constitueixen respectivament, el Patronat per l'Arranjament del Castell i l'Associació d'Amics del Castell de l'Espluga Calba.

El 22 de juny de 1996 té lloc al Castell espluguenc, el Capítol General de l'Ordre Santjoanista i fixen l'Espluga Calba com a nova capital de l'antic Priorat de Catalunya.